

»Nytænking kommar ábenbart fyrst når man er blevet trådt grundigt over tæerne« — sigur stjórin á Føroya Fiskasølu í samrøðu

Í dag halda vit fram við orðaskiftinum um fiskivinnuna í 80-unum. Øll eru væl komin at luttaka í kjakinum, og senda greinar til blaðið. Í dag skrivur Jan Müller. Hann viðger nøkur úttalisi, stjórin í Føroya Fiskasølu hevur havt við blaðið, Dansk Industri

Í seinasta nummarinum av »Dansk Industri« (nr. 9) er áhugavert grein um Føroyar, har fleiri av okkara leiðandi ábyrgdarmonnum bæði innan tað almenna og tað privata úttala seg um støðuna hjá føroysku tjóðini í dag.

Tað eru tvær danskar kvinnur, báðar journalistar, Susanne Lassen og Gitte Sørensen, sum hava skrivað greinina.

Birgir Danielsen, fiskasølustjóri, er ein teirra, sum úttalar seg í greinini. Hetta eru eftir mini metan hugvekjandi úttalisi frá einum manni, sum situr við — kanska teirri størstu — ábyrgdini í okkara litla samfelag. Eg loyvi mær fyrst at endurprenta nakað av tí, sum Birgir Danielsen sigur:

»Vi står over for en række problemer de kommende år, hvor det bliver nødvendigt at forsøge at markedsføre nye produkter, hvis der fortsat skal være råstof nok til at arbejde for bl.a. filetfabrikkerne. Derfor skal vi i gang med at intensivere markedsføringen gennem vore kontorer i Hirtshals og Grimsby i England. Dertil kommer, at vi har indrettet et laboratorium til produktudvikling og et prøvekokken, så vi kontinuerligt kan udvikle nye produkter.

Nogle har den opfattelse, at vores problemer kan løses, hvis Grønland mel-

der sig ud af EF, men jeg tror, at de tager fejl. De kvoter, vi hidtil har fået ved Grønland, har vi fået gennem Danmark, og hvis grønlænderne forlader EF, så tror jeg for alvor, at de begynder at fore en isolationspolitik.

Men allerede for tre år siden burde vi nok have tænkt på at finde nye markeder. Fiskemængden ved Færøerne er for lille efter min mening til alene at holde vore industrier i gang. Det pudsige er blot, at vor eksport er steget støt, først i år kommer det til at knibe med at holde skansen. Nytænking kommar ábenbart fyrst, når man er blevet trådt grundigt over tæerne» sigur Birgir Danielsen og tilføjer, at Føroya Fiskasøla er bygd bygd med forundersøgelse i Afrika.

Viðmerkjast skal, at undirstrikingarnar eru minar egnu.

Áðrenn eg skal koma nærri inn á hesi úttalisi, so skal eg nevna, at tað nú eru nakrir mánaðir síðani, at undirritaði í Sosialinum legði upp til kjak um fiskasølumál og føroysku fiskivinnuna í 80-unum. Nøkur fólk hava skrivað, men tað tykist tianverri vera soleiðis, at alment kjak í blóðunum dettur niðurfyr aftur beinanvegin. Tað haldi eg er spell, ti hetta eru so stór álvarsmál, at tey mugu fram í ljósið — fram til kjak so-

sjónarmið

Jan Müller,
blaðmaður,
skrivur

leiðis, at tað ikki einans verða nakrir heilt fáir persónar sum sleppa at avgera útviklingin í okkara samfelag. Antin hann so gongur henda ella handa vegin.

Tá Birgir Danielsen, stjóri í Føroya mætastu handilsfyrirskuni, Føroya Fiskasølu, í dag — ár 1981 — úttalar seg soleiðis:

»Men allerede for tre år siden burde vi nok have tænkt på at finde nye markeder« og seinni aftur »Nytænking kommar ábenbart fyrst når man er blevet trådt grundigt over tæerne«... tað hann tekur soleiðis til orða má undirritaði av álvara seta spurtaekin við tað arbeiði og ta uppgávu, sum Føroya Fiskasølu hevur staðið fyrri og stendur fyrri framvegis. At fiskasølustjórin nú metir, at hann ella »vi«, sum hann orðar tað, longu fyrri trimum árum síðani áttu at havt hugsað um at finna nýggjar marknaðir er nær sagt ein falliterkling. Hetta fær okkum vanligu borgarar, sum til eina og hvørja tíð av Føroya Fiskasølu eru tvungn-

ir til at disponera minst 10 ár fram í tíðina sum t.d. við fiskaskipabygging ella keypi skal fram, at spyrja, um tað veruliga er so illa stætt á Føroya Fiskasølu, at hon antin ikki hevur havt fantasi ella ikki hevur tímað at roynt nýggjar marknaðir fyrri langari tíð síðani? Tá fiskasølustjórin her nevnir trý ár, so rokni eg við, at hann sjálvur væl er greiður yvir, at hetta átti at verið gjørt fyrri nógv fleiri árum síðani.

Og síðani at siga, at »nytænking kommar ábenbart fyrst når man er blevet trådt grundigt over tæerne«. Sjálvandi er eingin av okkum fullkomin. Tað er eisini so lætt aftaná at klikkja niður á onnur og spyrja hví ein ikki gjørdi hetta og hatta tá.

Men her er tíverri eisini talan um eina falliterkling. Føroya Fiskasøla hevur meira enn nøkur onnur fyrirøkta í Norðurlondum bæði pening og fólk, til at gera eitt munagott arbeiði fyrri limir sínar, sum er føroyski fiskimaðurin í orðsins sanna týdningi. Tiskil skuldi ein hildið, at tað var lagamanni hjá Fiskasøluni — øll hesi árin, vit hava sæð hvønn veg tað bar hjá okkara fiskivinnu og har vit hava vítað av royndum, hvussu stórar broytingar hava verið alla tíðina — at arbeiði við at finna nýggjar marknaðir, arbeiði við nýhugsanum.

Men her viðgongur fiskasølustjórin alto, at fiskasølan er ov sein á sjóvarfallinum. Meg minnist at sendifulltrúin í Keypmannahavn nøkur ár herfyri skrivaði, at alt er steindeytt á fiskasøluni, at hann skrivur at ongar

abøtur hava verið í fiskasølupolitikkinum seinastu árin, sum ikki eru provokeraðar ella fyrst framdar av øðrum sum hava liðið svårt undir tí og møguliga farnir av knøranum, fyrri so at vera tiknar sum uppfinnili Fiskasølunar.

Harra Birgir Danielsen, eg skrivi ikki hesi orð fyrri at klikkja niður á tygum ella tygara arbeidsplass. Bert haldi eg tað vera rætt í einum demokratiskum samfelag at siga sína hugsan um so stór álvarsmál sum sølu av okkara fiski. Eg veit væl, at tað er rætt at vit saman byggja upp heldur enn at bróta niður. Men um vit ikki alla tíðina eru saman um at kenna ábyrgd, tá verður samfelagið taparin.

Jú, men ger Fiskasølan einki gott, hví skulu vit havast at hesum stovni alla tíðina, munnu tað vera tey sum hugsa, kanska ikki minst stuðlar Dagblaðsins, ti teir tykjast hava til uppgávu at friðhalga hesa fyrirøkku.

Jú Fiskasølan ger uttan iva nógv gott, men tá hon á einum øki liggur í dvala ov leingi, tá má tað vera uppgávan hjá okkum øðrum at tala at. Og júst hesi úttalisi frá Fiskasølustjóranum dugi eg ikki at taka sum annað enn, at Fiskasølan hevur ligið í dvala og sovið sín søta blund, í eini tíð tá tað veruliga galt um at vera vakin: at finna marknaðir og vera fyrstur við nýhugsanum!

Undirritaði vónar, at vit kunnu fáa kjakið um fiskasølupolitik og um okkara fiskivinnu í gongd aftur. Birgir Danielsen skal vera tann fyrsti at fáa innivist í blaðnum. Um fiskasølustjórin nú »er trådt grundigt over tæerne«, so kanska hann kann visa á, hvørjar nýhugsanir Fiskasølan arbeiðir við í 80-unum. Hvat hon heldur fiskavirkini á landi eiga at framleiða, hvussu og til hvønn marknað.

Vit eiga ikki at gloyma, at hóast Føroya Fiskasøla er ein privat fyrirøkka, so er her kortini talan um so avgerandi spurningar fyrri alt Føroya Fólki, at eingin av okkum, sum vil samfelagnum tað besta, kann lata sær lynda, at tað seinasta liðið í fiskivinnuni, sølan av okkara fiski, skal vera eftirbátur, soleiðis, at tann fyrsta floks fiskur, sum verður veiddur av okkara frálíku fiskimonnum skal enda sum minstaprisfiskur, bert tí, at tann stovnur, sum hevur bestu møguleikarnar at fáa henda fisk seldan, liggur í dvala ein stóran part av árinum. Men Birgir Danielsen, tygum eru vælkomn at leggja fyrri aftur í hesum kjaki.

PS:

Tað er eisini rætt at takka fiskasølustjóranum fyrri, at hann er ærligur og viðgongur, at nógv kundir verið øðrvísi í dag, um so var, at menn fyrri nógvum árum síðani høvdu verið meira virknir at royna nýggjar leiðir.

Eg kann ikki lata vera við at nevna blaðstjóran á Dagblaðnum og blað hansara í hesum sambandi. Hetta blað hevur sæð tað sum eina uppgávu at verja alt sum Føroya Fiskasøla hevur staðið fyrri og framvegis ger. Eitt hvørt kritiskt orð um Fiskasøluna er manað í jørdina aftur av Óla Breckmann og Dagblaðnum. Minnist at Óli Breckmann skrivaði, at Føroya Fiskasøla selur allan sín fisk til toppris. Minnist, at blaðmaðurin á Dagblaðnum skrivaði, at (sitat) »tað er og verður eingin loyna, at Dagblaðið hevur vart Fiskasøluna og tað hon stendur fyrri. Fyrri okkum blaðmenn hevur henda skrivning higartil eydnast stak væl. Ti tað hevur eydnast okkum so at siga at reka eitt og hvørt álop á Fiskasøluna aftur, mest við sakligum frágreiðingum frá Birgir Danielsen, fiskasølustjóra«.

Og tá so Sosialurin legði upp til kjak um fiskasølumál gjørdi Dagblaðið skjótt og stutt av: tveir partar við brotum úr søgu Føroya Fiskasølu og niðurstøðan var tann einfalda, á Fiskasøluni er einki at finnst at og sum tikið verður til »Føroya Fiskasøla — keine hexerei!« (einki mystiskt).

Tað, sum eg her ikki dugi at skilja, er, hvussu kann eitt blað, sum sigur seg vilja stuðla samfelagsútviklinginum, ferð eftir ferð leggja eftir einum parti sum oftast er almennir stovnar og alment starvsfólk og so samstundis friðhalga eina so stóra og ábyrgdarfulla fyrirøkku sum Føroya Fiskasølu.

Hetta býður mær so nógv ímóti, at eg fari at ivast í, hvør intentionin hjá Dagblaðnum veruliga er, antin hon bert er at niðurlægja allar politiskar mótstøðumenn ella tæna føroyska samfelagnum.

Men nú fiskasølustjórin er so ærligur at viðganga, at man hevur verið ov seinur á sjóvarfallinum, so er hetta ikki minst ein áminning til Dagblaðið og Óla Breckmann um, at tað viðhvørt loysir seg at siggja eina sak frá fleiri síðum.

Tórshavn í oktober 1981

Jan Müller, blaðmaður

